

PÖYTÄKIRJA

Projekti **Talvivaaran YVA**
 Aihe **Ohjausryhmäkokous**
 Päivämäärä **1.2.2012 klo 13-16**
 Paikka **Kainuun ELY-keskus, Kajaani**
 Kokous nro **1**
 Laatija **Janne Kekkonen**
 Osallistujat **Päivi Parikka, Kainuun maakunta-kuntayhtymä**
Martti Veteli, Ylä-Savon SoTe-kuntayhtymä
Sari Myllyoja, Kainuun ELY-keskus
Inkeri Neuvonen, Kajaanin kaupunki
Taina Huttunen, Sotkamon kunta
Ilkka Haataja, Kainuun ELY-keskus
Veli-Matti Hilla, Talvivaara
Eeva Ruokonan, Talvivaara
Riikka Tammivuori, Ramboll
Janne Kekkonen, Ramboll (siht.)
Hannu Heikkinen, Taina Hammar
 Poissa
 Tiedoksi
 Seuraava ko-
 kous **Sovittiin seurantaryhmän kokouksessa pidettäväksi 18.4. klo 15 alkaen**

Päivämäärä 01/02/2012

Ramboll
 Terveystie 2
 15870 HOLLOLA

P +358 20 755 7800
 F +358 20 755 7801
 www.ramboll.fi

- Asialista
1. **Kokouksen avaus ja esittäytyminen**
  2. **Ohjaus- ja seurantaryhmien kokoonpano ja työskentelyperiaatteet**
  3. **Hankkeen esittely ja arviointimenettelyn kuvaus**
  4. **Arviointimenetelmät**
  5. **YVA:n jatkoaikataulu**
  6. **Seuraava ohjausryhmäkokous**

1. Kokouksen avaus ja esittäytyminen

Eeva Ruokonen avasi kokouksen ja kertoi yleisesti hankkeesta ja tehdystä työstä tähän asti. Talvivaara järjestää YVAa:n liittyvien sidosryhmätapaamisten lisäksi paljon muita esitys- ja keskustelutilaisuuksia. Osallistujat esittäytyivät.

2. Ohjaus- ja seurantaryhmien kokoonpano ja työskentelyperiaatteet

Riikka Tammivuori kertoi ohjaus- ja seurantaryhmien kokoonpanosta, työskentelymenetelmistä, tavoitteista sekä kokoontumisesta YVA-prosessin aikana. Ohjausryhmän tarkoituksena on tulla esiin viranomaisnäkökannasta asioita ja paikallistietoa alueelta. Ohjausryhmän jäsenet ovat kutsuttuja myös seurantaryhmän kokouksiin.

Ohjausryhmäläisille esiteltiin seurantaryhmään ELY-keskuksen kanssa käydyn keskustelun pohjalta kutsutut tahot ja kysyttiin mielipiteitä muista seurantaryhmään kutsuttavista. Keskustelussa ehdotetut uudet kutsuttavat ovat:

- Sonkajärven kunnanhallitus
- Kajaanin seudun luonto ry
- Iisalmen luonnonystävät

Lisäksi esitettiin, että Kajaanin ja Sotkamon ohella myös Sonkajärvellä pitäisi järjestää YVA-yleisötilaisuudet. Tammivuori totesi, että Kajaani ja Sotkamo ovat valittu sen perusteella, että kaivosalue sijoittuu kahden kunnan alueelle. Nämä tilaisuudet ovat avoimia kaikille. Talvivaara on pitämässä Laakajärven asukkaille seuraavalla viikolla tilaisuutta, jossa keskustellaan kaivoksen ympäristöasioista ja samassa voidaan keskustella myös laajennushanketta.

3. Hankkeen esittely ja arviointimenettelyn kuvaus

Tammivuori esitteli hanketta ja sen taustoja. Ohjausryhmälle oli toimitettu YVA-ohjelman luonnos tutustuttavaksi ennen kokousta (26.1.).

Kaivoksen malmivaraannot ovat merkittävästi kasvaneet alkuperäisistä arvioista. Laajennushankkeen tavoitteena on esiintymien hyödyntäminen tehokkaammin tuotantokapasiteettia vaiheittain nostamalla. Tämä edellyttää uusien alueiden käyttöönottoa pitkällä aikavälillä. Kaivokselle on suunniteltu lisäksi omaa nikkelin ja koboltin jatkojalostustoimintaa. YVA-menettelyyn on otettu mukaan kaivoksen suunnitelmat pitkällä aikavälillä.

Hankevaihtoehtoja on työstetty kaivoksen suunnitteluorganisaation kanssa syksystä 2011 lähtien. Lopullisiksi arvioitaviksi hankevaihtoehtoiksi valittiin nykyisen luvan mukaisen toiminnan (VE 0) lisäksi viisi teknisesti toteuttamiskelpoista ja ympäristövaikutuksiltaan eroavaa vaihtoehtoa. Kaikkiin vaihtoehtoihin (myös VE 0) sisältyy uraanin ja mangaanin talteenotot. Nämä ovat myös nollavaihtoehdossa mukana, koska näille on käynnissä jo luvitusvaiheet eivätkä siten tarvitse uutta YVA-menettelyä.

Laajennuksen rakentamisen ajoittuu vuosiin 2015 - 2017. VE 0+ -vaihtoehdon (tuotannon optimointi nykyisillä alueilla) lupahakemus on tarkoitus jättää YVA:n valmistuttua. Muiden laajennusvaiheiden luvitus käynnistetään todennäköisesti vaiheittain vasta myöhemmin. Lisäksi tarkastellaan neljää liittyvää toimintaa, jotka ovat rikkihapon osittainen oma tuotanto, Kolmisopen vesistöjärjestely, osittainen oma energiantuotanto tuulivoimalla Sopenvaaran alueella sekä uuden 110 kV voimajohdon toteuttaminen nykyiseen käytävään.

Tuulivoiman osalta seitsemän tuulimyllyn rakentaminen ei itsestään vaadi YVA-menettelyä. Siten viime vuonna tehtyjen tuulimittausten perusteella käynnistynyt tuulivoimahanke viedään eteenpäin YVA:sta riippumattomana. Jatkosuunnitelmat toisesta tuulivoima-alueesta on otettu mukaan YVA:aan, koska mahdollisuus lisätuulivoimalle sisältyy kaivoksen pitkän tähtäimen suunnitelmiin.

Keskusteluissa nousi esiin keskeisesti se, että hankevaihtoehtojen sisällön kuvausta tulisi selventää. Erityisesti nollavaihtoehto on haasteellinen, koska se sisältää elementtejä, joita ei ole vielä olemassa. Vähintään nimeämiseen olisi kiinnitettävä huomiota (nykytilanne ≠ nollavaihtoehto). Lisäksi tuoteiin esiin, että suunnittelutarveratkaisulla rakennettavan tuulivoiman maisemavaikutukset ja yhteisvaikutukset meluun on tarkasteltava huolella.

4. Arviointimenetelmät

Tammivuori esitteli mitä ja miten ympäristövaikutuksia menettelyn aikana tullaan arvioimaan. Keskeisinä arvioitavina asioina ovat vaikutukset ihmisiin, vesistövaikutukset, pöly, melu ja liikenne. Esitettyihin arvioitaviin vaikutuksiin ja arviointimenetelmiin oltiin pääosin tyytyväisiä. Arviointimenetelmiin esitettiin keskustelussa seuraavia lisäyksiä ja kommentteja:

- Vesistövaikutusten arvioinnin tueksi esitettiin koekalastuksia Jormasjärvässä sekä kalojen metallipitoisuuksien analysoimista, koska tämä asia on herättänyt mielenkiintoa jo nykyisinkin runsaasti. Räjähdyksineiden aiheuttamien vesistövaikutusten arviointia esitettiin tarkennettavaksi. Lisäksi esitettiin kysymys jäädytysveteen lisättävän biosidin hajoamistuotteista ja niiden kulkeutumisesta.
- Pohjavesivaikutuksiin liittyen esitettiin huoli siitä, miten bioliuotusalueiden laajentuminen ja Kolmisopen osittainen kuivattaminen vaikuttavat pohjaveden laatuun.
- Kaivokselta ilmaan kohdistuvien rikkipäästöjen osalta olisi saatava kokonaiskuva. Myös bioliuotuskasojen rikkipäästöt tulisi mitata ja samalla voitaisiin mitata myös kasojen kasvihuonekaasupäästöt. Tulisi myös tutkia, pölyävätkö bioliuotuskasat kuivana, kuumana ja voimakastuulisena aikana.
- YVA:ssa tulisi tarkastella myös sellaisten tilanteiden vaikutuksia, joissa asiat eivät mene niin kuin on suunniteltu
- Pölyn leviämismallinnuksen tarpeellisuudesta keskusteltiin. Pölypäästöjen mallinnusta ei ole esitetty tehtäväksi, koska eri lähteistä muodostuvat (louhinta, liikenne) ja olosuhteista voimakkaasti riippuvat pölypäästöt ovat vaikeasti mitattavia/arvioitavia ja koska malli ei osaa ottaa huomioon grafiittipölyn keveyttä. Mallille ei saada kovin luotettavia lähtötietoja, siten pölyseurannan tuloksia on tarkoitus käyttää arvioinnin lähtötietona.
- Uraanin talteenottolaitoksen ilmapäästöjä pyydettiin tarkentamaan hajun näkökulmasta.
- Liikenteen lisääntyminen aiheutti huolta ohjausryhmäläisissä, koska teitä pidetään jo nykyisin raskaiden ajoneuvojen takia turvattomina. Sovittiin, että tehtävän liikenneselvityksen liikenneturvallisuutta käsittelevän osion lisäksi asukaskyselyllä voidaan selvittää asukkaiden näkemyksiä liikenneturvallisuudesta.
- Internet-kysely ja karttapalauttejärjestelmän käyttö sovittiin jätettävän pois vuorovaikutusmenetelmistä, koska niillä ei todennäköisesti tavoitettaisi riittävällä tavalla lähivaikutusalueen asukkaita.

5. YVA:n jatkoaikataulu

Kommentit ohjelmaluonnokseen pyydetään toimittamaan 6.2. mennessä. Ohjelmavaihe pyritään kuuluttamaan helmi-maaliskuun vaihteessa. Ohjelmavaiheen yleisötilaisuudet järjestetään maaliskuussa.

Yhteysviranomaisen lausunto ohjelmasta on tavoitteena saada ennen kesää, jotta keskeisiä luontoselvityksiä päästään tekemään riittävän ajoissa. VE 0+ -vaihtoehdon luvitus aiheuttaa painetta nopean aikataulun noudattamiseksi. Tavoitteena on, että arviointimenettely päättyy viimeistään tammikuussa 2013.

6. Seuraava ohjausryhmäkokous

Ohjaus- ja seurantaryhmille järjestetään huhtikuun 18. päivänä yhteinen tilaisuus, jossa käsitellään vuoden 2011 tarkkailutuloksia, alueelle tehtävää vesistövaikutusmallinnusta sekä mahdollisia muita kaivoksen ympäristöasioita.

Varsinainen seuraava ohjausryhmäkokous järjestetään yhteysviranomaisen lausunnon antamisen jälkeen myöhemmin sovittavana ajankohtana.